

Satu Järvenpää

SATAKUNNAN KORKEAKOULUSÄÄTIÖN TOIMINTA
YLIOPISTOTASOISEN OPETUKSEN JA TUTKIMUKSEN
KEHITTÄMISEKSI SATAKUNNASSA

Liiketalouden koulutusohjelma

2014

SATAKUNNAN KORKEAKOULUSÄÄTIÖN TOIMINTA YLIOPISTOTASOISEN OPETUKSEN JA TUTKIMUKSEN KEHITTÄMISEKSI SATAKUNNASSA

Järvenpää, Satu
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Tammikuu 2014
Ohjaaja: Moisio, Hanna
Sivumäärä: 38
Liitteitä: 1

Asiasanat: säätiö, säätiön tarkoitus, säätiön hallinto, yliopistollinen opetus ja tutkimus

---

Tässä opinnäytetyössä käsiteltiin yleisellä tasolla säätiöitä Suomessa ja erityisesti Satakunnan korkeakoulusäätiötä. Työssä selvitettiin Satakunnan korkeakoulusäätiön tieteil-
listä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja toimintaa yliopistotasaisen opetuksen ja tut-
kimuksen kehittämiseksi Satakunnassa.

Yliopistot eivät ole pelkästään tiedon tuottajia ja jakajia, vaan myös alueellisen kehityk-
sen edistäjiä ja suotuisan taloudellisen vaikutuksen lisääjiä. Tämä on nähtävissä myös
Satakunnassa, joka on suuren rakennemuutoksen aluetta. Porin yliopistokeskuksen vah-
vuuksia ovat monimuotoisuus ja joustavuus, ja Satakunnan korkeakoulusäätiön toiminta
tukee näiden vahvuuksien kehittämistä sekä henkisesti että taloudellisesti.

Säätiöitä yleisesti käsittelevä teoriaosio antoi pohjan tutkimuksen empiriaosuudelle,
joka toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena teemahaastattelujen avul-
la. Tutkimuksessa saadun tiedon perusteella voitiin todeta, että Satakunnan korkeakou-
lusäätiö nähdään merkittävässä roolissa yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen tukija-
na ja kehittäjänä.

THE FUNCTION OF SATAKUNTA UNIVERSITY FOUNDATION -
DEVELOPMENT OF ACADEMIC EDUCATION AND RESEARCH IN
SATAKUNTA REGION

Järvenpää, Satu
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
January 2014
Supervisor: Moisio, Hanna
Number of pages: 38
Appendices: 1

Matter word: foundation, the meaning of foundation, administration, academic education and research

---

This thesis deals with foundations in Finland, in general, and with the Satakunta University Foundation, in particular. The aim is to study the scientific and social activities and effects of the Satakunta University Foundation on the development of education and research on a university level in the Satakunta region.

Universities do not only produce and distribute information, but also promote the development of the region and increase positive economic effects. This can also be seen in Satakunta, which is an area of big structural changes. The strengths of the Pori University Consortium are versatility and flexibility, and the activities of the Satakunta University Foundation support the development of these strengths both mentally and economically.

The theoretical part dealing with foundations in general gave a basis to the empiric part of the thesis, which was realized as a qualitative study in the form of thematical interviews. On the basis of the information in the thesis it could be established that the Satakunta University Foundation is considered to play an important role in the support and development of education and research on a university level.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄN KUVAUS	6
2.1	Teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen rakenne	6
2.2	Tutkimuksen rakenne	8
2.3	Käytettävät tutkimusmenetelmät ja aineiston kerääminen	8
3	SÄÄTIÖT	10
3.1	Mikä on säätiö	10
3.2	Säätiön perustaminen	11
3.3	Säätiön hallinto ja toiminta	12
3.4	Säätiön säännöt	14
3.5	Säätiön sulautuminen ja purkaminen	15
3.6	Säätiön toiminnan valvonta	15
3.7	Säätiön tilinpäätös ja tilintarkastus	16
4	TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS JA YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS	18
4.1	Toiminnan vaikuttavuus ja tehokkuus	18
4.2	Apurahojen jakaminen	19
4.3	Lahjoitukset	20
4.4	Säätiölain uudistus	20
5	YLIOPISTO-OPETUS JA TUTKIMUS SATAKUNNASSA	22
5.1	Yliopistollisen toiminnan alkuvaiheet Satakunnassa	22
5.2	Satakunnan korkeakoulusäätiön perustaminen	23
5.3	Korkeakoulusäätiön hallinto ja toiminta	24
5.4	Lahjoitusvähennysoikeus	25
6	TUTKIMUSTULOKSET	26
6.1	Tutkimusmenetelmät ja aineiston kerääminen	26
6.2	Teema 1. Tieteellinen vaikuttavuus	28
6.3	Teema 2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	30
6.4	Teema 3. Tulevaisuus	32
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	34
7.1	Korkeakoulusäätiön tulevaisuus ja kehittämis ehdotukset	35

LIITTEET

1 JOHDANTO

Satakunnan korkeakoulusäätiön tarkoituksena on tukea yliopistollista koulutusta sekä korkeakouluopetuksen ja tieteellisen tutkimustyön kehittämistä Satakunnassa. Korkeakoulusäätiö on lahjoittanut Porin yliopistokeskukselle useita professuureja, myöntänyt apurahoja opinnäytetyötään tekeville opiskelijoille ja tukenut vuosittain väitöskirjatöiden tekemistä sekä Porin yliopistokeskuksen että Turun yliopiston Rauman opettajan koulutuslaitoksen tieteenaloilla. Korkeakoulusäätiö on tukenut myös alueen kannalta merkittäviä tutkimushankkeita. (Satakunnan korkeakoulusäätiön www-sivut, 2013)

Porin yliopistokeskuksessa opiskelee tällä hetkellä yhteensä 3800 opiskelijaa, joista noin 1600 henkilöä opiskelee neljän eri yliopiston (Aalto-yliopisto, Tampereen teknillinen yliopisto, Tampereen yliopisto ja Turun yliopisto) viidessä akateemiseen tutkintoon johtavassa koulutusohjelmassa. Heistä jatko-opiskelijoita on noin 140. Tutkimusta tehdään kuudella eri tieteenalalla. (Porin yliopistokeskuksen www-sivut, 2013)

Opinnäytetyöni aihealue liittyy julkishallintoon, ja työn toimeksiantaja on Satakunnan korkeakoulusäätiö. Tarkoitukseni on tutkia Satakunnan korkeakoulusäätiön toiminnan vaikutuksia satakuntalaisen yliopistotasaisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi ja lisäämiseksi. Tavoitteena on selvittää, mitkä ovat olleet syyt Satakunnan korkeakoulusäätiön perustamiseen 1990-luvulla, mitä lisäarvoa korkeakoulusäätiö on tuonut vuosien mittaan Porin yliopistokeskukselle sekä miten ovat toteutuneet asetetut tavoitteet opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi. Opinnäytetyössä käsitellään myös säätiötä yleisesti organisaationa, sen toimintatapoja ja hallintoa. Meneillään oleva säätiölain muutos tuo osaltaan uusia haasteita myös Satakunnan korkeakoulusäätiön toimintaan.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa katsaus niistä toimintatavoista, joilla korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana Satakunnassa. Tutkimuksen tulokset ovat tärkeitä korkeakoulusäätiön toiminnan kehittymistä ja tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa. Tulevien vuosien aikana yliopistojen on entistä määrätietoisemmin perusteltava olemassaolonsa, sopeutettava koulutustarjontaansa ja oltava houkutteleva saadakseen hyvää

opiskelija-ainesta. Laadukkaan ja monipuolisen opetuksen ja tutkimuksen avulla tämä kilpailukyky saavutetaan ja säilytetään; Satakunnan korkeakoulusäätiön panostus ja tuki tässä kilpailukyvyn kehityksessä alueella on merkittävä.

2 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄN KUVAUS

Tarkoitukseni on tutkia Satakunnan korkeakoulusäätiön toiminnan vaikutuksia satakuntalaisen yliopistotasoisien opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi ja lisäämiseksi nyt ja tulevaisuudessa.

Opinnäytetyöni avainkysymys on:

- Mikä on Satakunnan korkeakoulusäätiön rooli yliopistotasoisien opetuksen ja tutkimuksen kehittämisessä?

Osakysymyksinä ovat:

- Mitä lisäarvoa korkeakoulusäätiö on tuonut Porin yliopistokeskukselle?
- Miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet?
- Mitkä ovat tulevaisuuden suunnitelmat ja kehittämistoimenpiteet?

Tavoitteena on selvittää, mitkä ovat olleet syyt Satakunnan korkeakoulusäätiön perustamiseen 1990-luvulla, mitä lisäarvoa korkeakoulusäätiö on tuonut vuosien mittaan Porin yliopistokeskukselle sekä miten ovat toteutuneet asetetut tavoitteet opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi. Tavoitteena on tuottaa katsaus niistä toimintatavoista, joilla Satakunnan korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan alueen yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana.

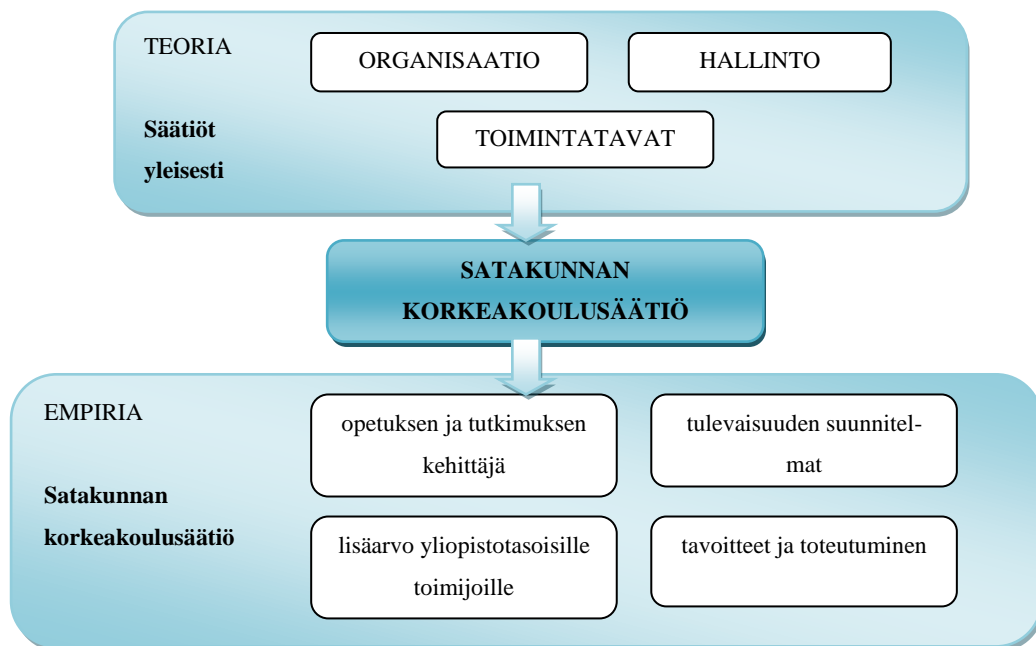
2.1 Teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys tarkoittaa Vilkan (2005, 27) mukaan sitä näkökulmaa, josta valittua aihetta tarkastellaan. Sen avulla voi myös muotoilla tutkimuson-

gelmaa, teoreettisia ja empiirisiä tutkimuskysymyksiä. Teoreettinen viitekehys koostuu niistä teorioista, malleista ja tutkimuksista, jotka liittyvät kyseessä olevaan tutkimukseen. (Kananen 2010, 44)

Tämän opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu teoriaosuudesta, jossa tarkastellaan tutkimusongelmaa kirjallisuuden ja dokumenttien avulla. Teoriaa käsitellään laajemmassa kontekstissa, yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen määrittelyn kautta. Opinnäytetyö käsittelee myös säätiöhallintoa sekä siihen liittyvää lainsäädäntöä. Teoriaosuudessa pohditaan myös yleisesti säätiöiden organisaatioita, toimintatapoja, hallintoa, päätöksentekoa ja vaikuttavuutta, sekä erityisesti Satakunnan korkeakoulusäätiön toimintamallia; kuinka hyvin Satakunnan korkeakoulusäätiön organisaatorakenne vastaa tehtäväänsä ja onko sen hallinto järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla.

Empiriaosuudessa pohditaan varsinaista tutkimusongelmaa alussa esitettyjen kysymysten avulla, tehdään henkilöhaastattelut ja muodostetaan lopuksi tutkimustulokset. Tavoitteena on haastattelujen avulla selvittää, miksi korkeakoulusäätiö tarvitaan ja miten se näyttäytyy ulospäin sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille. Kanasen (2010, 142) mukaan on huomioitava, että kvalitatiivisen tutkimuksen tulokset pätevät vain kyseessä olevaan case-tapaukseen.

Kuvio 1. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys

2.2 Tutkimuksen rakenne

Tutkimus on jaettu seitsemään lukuun, joista ensimmäisen luvun muodostaa johdanto. Luvut 2-4 käsittelevät säätiöiden teoriaa, toiminnan vaikuttavuutta sekä säätiöiden yhteiskunnallista merkitystä ja meneillään olevaa säätiölain uudistusta. Luvut 5-7 muodostavat varsinaisen tutkimuksellisen empiriaosuuden johtopäätöksineen ja yhteenvetoinen.

2.3 Käytettävät tutkimusmenetelmät ja aineiston kerääminen

Tutkimusmenetelmä tarkoittaa havaintojen keräämiseen käytettäviä tapoja ja käytäntöjä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 183). Tässä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, jonka tärkeimmät tiedonkeruumenetelmät ovat havainnointi, haastattelut ja dokumentit (Kananen 2010, 48). Tarvittaessa valittua tutkimusmenetelmää voidaan täydentää kvantitatiivisilla eli määrällisillä menetelmillä. Pää tarkoitus tässä opinnäytetyössä on tuottaa sanallisia tutkimustuloksia, ei niinkään tilastollisia. Hyödynnän tutkimuksessani kokonaisvaltaisesti omia havaintojani ja kokemustani, tiettyjen tarkoituksenmukaisesti valikoitujen henkilöiden haastatteluja, kirjallisuutta, dokumentteja ja tekstejä. (Hirsjärvi ym. 2009, 186, 164.)

Opinnäytetyössä käytetään henkilöhaastatteluja, joka on joustava tapa kerätä tietoa, ja se on myös kvalitatiivisen tutkimuksen päämenetelmä. Haastattelemalla saadut tulokset voidaan helposti yhdistää laajempaan kontekstiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 204-205.) Teoriataustan aineistona käytetään kirjallisuutta ja muuta painettua materiaalia, ja sen keräämistä ohjaa tutkimuksen teoreettinen viitekehys.

Haastateltaviksi valitaan henkilöitä, joilla on tutkittavaan asiaan liittyviä omakohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä, ja jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa ja myönteisen suhtautumisensa tähän tutkimukseen. Haastateltavien valinnassa on Vilkan mukaan erityisesti huomioitava henkilön asiantuntemus ja kokemus tutkittavasta asiasta (Vilka 2005, 114). Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina, ns. teemahaastatteluina. Teemahaastatteluissa aihe on tiedossa – tässä opinnäytetyössä nämä teemat asettuvat selke-

ästi ydinkysymyksen ympärille – mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys määräytyvät tilanteen mukaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.)

Haastattelut tallennetaan kirjoittamalla muistiinpanot ja nauhoittamalla. Analyysivaiheessa aineisto analysoidaan, tulkitaan ja lopuksi tehdään johtopäätökset. Hirsjärven ym. (2009, 221, 224) mukaan aineiston analysointi voidaan tehdä selittämiseen pyrkivällä tavalla (tilastolliset analyysit), tai ymmärtämiseen pyrkivällä tavalla (laadulliset analyysit); opinnäytetyössä valitaan tutkimusongelmaan parhaiten vastaava tapa. Opinnäytetyön haastatteluaineistoa analysoitaessa nauhoitettu haastatteluaineisto litteroidaan tässä opinnäytetyössä propositiotasolla, jolloin vain sanoman ja havainnon ydinsisältö kirjataan ylös (Kananen 2010, 59).

3 SÄÄTIÖT

Sanasta säätiö tulee helposti mieleen hyvin konservatiivinen joukko vanhemmanpuoleisia herroja, jotka istuvat iltaa pölyisessä huoneessa konjakkia kahvin kanssa siemaillen ja varallisuudestaan keskustellen. Nykypäivänä säätiöt edustavat kuitenkin täysin uudenlaista toimintatapaa ja ovat merkittävä osa kolmatta sektoria (Pykäläinen-Syrjänen 2007, 50).

3.1 Mikä on säätiö

Säätiö on määrätarkoitukseen käytettäväksi luovutetun omaisuuden hoitamista varten perustettu itsenäinen oikeushenkilö (Manninen 2005, 16).

Säätiö toteuttaa perustajansa määräämää hyödyllistä tarkoitusta. Se on selkeästi rajattu julkisen valvonnan alaisena toimiva itsenäinen oikeushenkilö, joka on luonteeltaan pysyvä, muuttumaton, voittoa tavoittelematon ja yleishyödyllinen. Säätiö on määrättyyn tarkoitukseen luovutettu erillisvarallisuus tai omaisuus, jota hoitaa erillinen hallinto ja jonka hyödyllinen tarkoitus määritellään yksityiskohtaisesti perustamis- eli säädekirjassa. Säätiöllä ei ole omistajia, osakkaita eikä jäseniä, eikä se siten ole oikeudellisesti yhteisö. Tuloverolain 3 §:n mukaan säätiörekisteriin rekisteröityä säätiötä kohdellaan kuitenkin verotuksessa yhteisönä, ja voittoa tavoittelematon ja yleishyödyllinen yhteisö on vapautettu tulon perusteella suoritettavasta verosta. (Verohallinnon www-sivut, 2013) Perustaja määrää säännöillä säätiön tarkoituksen ja sen toteuttamistavat, sekä hallinnon ja toiminnan rakenteet. Säätiöt kuuluvat säätiölain piiriin lukuun ottamatta eläkesäätiöitä (Hohti & Kilpinen 2010, 7).

Sekä säätiön perustaminen, lopettaminen kuin myös tarkoituksen muuttaminen ovat luvanvaraisia toimia. Patentti- ja rekisterihallitus myöntää luvan säätiön perustamiseen, jos perustamispääoma on vähintään 25 000 euroa ja säätiö on yleishyödyllinen. Säätiön tarkoitus ei saa olla tuottaa taloudellista etua perustajilleen tai siinä työskenteleville toimihenkilöille, vaan varat tulee käyttää säätäjien määräämään tarkoitukseen. Patentti-

ja rekisterihallituksen lisäksi säätiön toimintaa valvoo vuosittain valittavat tilintarkastajat. (Hannula, Kilpinen & Lakari 2011, 64-65.)

Suomessa toimii Patentti- ja rekisterihallituksen säätiörekisterin mukaan noin 2850 säätiötä (tammikuu 2013). Niiden tarkoituksena on tukea hyvinvointiyhteiskunnan peruspiilareita, kuten koulutusta ja tutkimusta, taidetta ja kulttuuria sekä sosiaali- ja terveystalveluita. Säätiöt toimivat säätiölain puitteissa joko itse tarkoituksensa toteuttamiseksi omien projektien kautta (toiminnalliset säätiöt) tai säännöissä kirjattua tarkoitustaan toteuttaen, esimerkiksi apurahoja jakaen (apurahasäätiöt), tai näiden yhdistelmänä (Hannula ym. 2011, 9). Mannisen (2005, 17) mukaan Suomessa on myös useita pieniä, rekisteröimättömiä rahastoja, jotka toimivat säätiöiden lailla. Ne toimivat yhdistyslain säädännön puitteissa ja niiden rooli on lähinnä apurahojen myöntäminen.

3.2 Säätiön perustaminen

Säätiön voi perustaa yksityinen henkilö, yritys, julkinen viranomainen tai yhdistys, joko yksin tai yhdessä, ja perustaminen tapahtuu joko säädikirjalla tai kirjallisella testamentilla. Säätiö voi olla yksityis- tai julkisoikeudellinen, mutta säätiölaki ja -asetus koskevat vain itsenäistä yksityisoikeudellista säätiötä. (Manninen 2005, 13.) Perustaminen on kaksivaiheinen; ensin säätiön on haettava perustamislupa Patentti- ja rekisterihallitukselta. Kun perustamislupa on myönnetty, säätiö tulee kuuden kuukauden kuluessa ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään sähköiseen säätiörekisteriin; säätiö tulee näin oikeustoimikelpoiseksi. Ellei ilmoitusta tehdä määräajan puitteissa, perustamislupa raukeaa. (Hannula ym. 2011, 70-72.)

Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallinnon yhteisen yritystietojärjestelmän nettisivuilta löytyvä perustamisilmoituslomake Y1 sisältää henkilö- ja osoitetiedot hallituksen puheenjohtajasta, jokaisesta jäsenestä varajäsenineen sekä nimenkirjoittajasta, hallituksen vakuutuksen ja tilintarkastajien todistuksen säätiölle määrätyn irtaimen omaisuuden hallinnasta, säätiölle määrätyn kiinteän omaisuuden luovutuskirjan sekä säätiön yhteystiedot. Säätiön nimestä käytettävä vieraskielinen käännös on myös merkittävä rekisteriin, mikäli siitä on maininta säätiön säännöissä. (Manninen 2005, 14.) Mikäli

säätiön palveluksessa on vähintään yksi työntekijä, säätiön on tehtävä perustamisilmoitus myös kaupparekisteriin Y4-lomakkeella. (Verohallinnon www-sivut, 2013)

Perustamisilmoituksen perusteella säätiölle annetaan Y-tunnus, joka on pysyvä koko sen toiminnan ajan. Säätiön hallituksen varsinaiset jäsenet ovat vastuussa perustamisilmoituksen tekemisestä. (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän www-sivut, 2013) Säätiön perustajan eli säätäjän oikeus osallistua tai puuttua säätiön toimintaan päättyy siinä vaiheessa, kun säätiö on rekisteröity Patentti- ja rekisterihallituksessa. Rekisteröinnin jälkeen sääntöjen mukaisesti valitut toimielimet hoitavat säätiön omaisuutta ja päättävät omaisuuden käyttämisestä. Säätäjällä ei ole myöskään velvollisuutta osallistua toiminnan jatkorahoitukseen. (Hannula ym. 2011, 12.)

3.3 Säätiön hallinto ja toiminta

Vuodelta 1930 peräisin oleva säätiölaki säätelee säätiön toimintaa ja määrittelee tarkoin sen toimivallan rajat. Säätiölaki määrää myös, että säätiölle on aina valittava vähintään hallitus, joka laajan toimivaltansa puitteissa edustaa säätiötä, hoitaa säätiön asioita ja edistää sen tarkoituksen toteutumista lakien ja sääntöjen mukaan. Valtaa pitävän hallituksen lisäksi voidaan valita valtuuskunta tms. toimielin tukemaan hallituksen toimintaa, ja käytännön asioita hoitamaan valitaan usein esimerkiksi asiamies. (Hohti & Kilpinen 2010, 11.)

Valtuuskunnan ja asiamiehen rooli on muiden toimintojen ohella myös tiedottava, jolloin sidosryhmät ja yhteistyökumppanit saavat asiallista ja oikea-aikaista tietoa säätiön toiminnasta. Säätiön säännöissä voidaan määritellä edellä mainittujen lisäksi myös muita toimielimiä tai toimihenkilöitä, jotka voivat edustaa säätiötä ja joilla on nimenkirjoutusoikeus tai oikeus tehdä päätöksiä säätiön nimissä. Näissäkin tapauksissa lopullinen vastuu on kuitenkin hallituksella, eikä edustusvaltaa käyttävällä taholla. (Hannula ym. 2011, 98-99.)

Säätiölain mukaan hallituksen minimikoko on kolme varsinaista jäsentä, eli käytännössä puheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta jäsentä. Viranomaisenkin voi toimia säätiön hallituksena tai sen jäsenenä. Yleensä hallituksen jäsenille valitaan myös varajäsenet, jolloin heitä koskevat samat säännökset kuin varsinaisia jäseniä. (Säätiölaki 5.4.1930/109, 2 luku 9 §) Yleisin tapa on, että säätiön hallitus täydentää itse itseään, mutta hallituksen valinta voidaan myös osoittaa esimerkiksi valtuuskunnan tehtäväksi (Oikeusministeriö 23/2013, 27).

Hallituksen jäsenillä on laaja henkilökohtainen vastuu koskien vahinkoja tai laiminlyöntejä. Säätiön hallitus edustaa säätiötä kaikessa toiminnassa yleistuomivallan puitteissa, joten sen on aina toimittava säätiön edun parhaaksi. Näin myös valta ja vastuu kohtaa- vat tehokkaalla tavalla. (Hannula ym. 2011, 13, 20.) Hallituksen tehtävänä on hoitaa säätiön asioita lain ja sääntöjen mukaisesti. Hallituksen on huolehdittava säätiön toi- minnan järjestämisestä asianmukaisesti ja sen varallisuuden sijoittamisesta varmalla ja tuottavalla tavalla (Manninen 2005, 15.)

Hallitus ja muut toimielimet kokoontuvat säätiön sääntöjen määräysten mukaisesti. Toimielimen jäsen tai säätiön toimihenkilö ei saa osallistua häntä itseään koskevan tai häntä mahdollisesti hyödyttävän asian käsittelyyn. Säätiölain 2 luvun 11 § määrittelee säätiön toimielinten kokouksista seuraavaa:

- 1) kokous on päätösvaltainen kun läsnä on enemmän kuin puolet toimielimen jäsenistä;*
- 2) päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmän kuin puolet läsnäolevista jäsenistä on kannattanut; sekä*
- 3) äänten mennessä tasan ratkaistaan vaali arvalla, mutta muissa asioissa tulee päätök- seksi se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt.*

Säätiön toimielinten jäsenille voidaan maksaa kohtuullinen palkkio kokouksista ja muusta säätiön hyväksi tehdystä työstä, ellei sitä ole erityisesti säätiön säännöissä kiel- letty. Valtuuskunta päättää sekä omista että hallituksen jäsenille maksettavista palkki- oista, ja muista palkkioista, kuten asiamiehelle maksettavasta palkkiosta, päättää halli- tus. (Säätiölaki 5.4.1930/109, 2 luku 11 §)

3.4 Säätiön säännöt

Säätiön säännöt määrittävät rajat, joiden puitteissa hallitus ja muut toimielimet toimivat. Säännöissä määritellään yksityiskohtaisesti säätiön tarkoitus sekä toimintaperiaatteet, miten tätä tarkoitusta toteutetaan.

Patentti- ja rekisterihallitus vahvistaa säännöt samalla kun myöntää luvan säätiön perustamiseen. Säännöissä tulee mainita ainakin seuraavat asiat:

1. säätiön nimi, jossa on sana ”säätiö”, ja joka on erilainen kuin säätiörekisteriin aiemmin merkittyjen säätiöiden nimet
2. säätiön kotipaikkakunta
3. säätiön tarkoitus ja se, miten sitä toteutetaan
4. säätiön omaisuus ja sen hoitamistapa
5. hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien lukumäärä, asettamistapa ja toimikausi
6. nimenkirjoittajat
7. tilinpäätöksen ajankohta sekä tilien ja hallinnon tarkistaminen
8. päätöksenteko sääntöjen muuttuessa tai säätiön lakkauttamistilanteessa

(Hannula ym. 2011, 16)

Olosuhteet ja tilanteet saattavat vuosien saatossa muuttua radikaalistikin, joten myös säätiön sääntöjä voidaan tarvittaessa muuttaa vastaamaan nykypäivän vaatimuksia. Tarkoituspäätöksen muuttaminen on kuitenkin tiukasti säänneltyä ja siihen voidaan kajota vain, jos olosuhteet ovat muuttuneet oleellisesti tai säätiön pääoma vähentynyt niin, ettei alkuperäistä tarkoitusta voida enää mitenkään toteuttaa. Uusi tarkoitus ei kuitenkaan saa olennaisesti poiketa alkuperäisestä tarkoituksesta. Hallitus voi $\frac{3}{4}$ äänten enemmistöllä tehdä päätöksen säätiön tarkoituksen muuttamisesta, jonka jälkeen päätös viedään Patentti- ja rekisterihallituksen vahvistettavaksi ja merkittäväksi säätiörekisteriin. (Hannula ym. 2011, 28-30.)

3.5 Säätiön sulautuminen ja purkaminen

Säätiö voi myös fuusioitua eli sulautua toiseen samankaltaiseen säätiöön, jolloin sulautuvan säätiön varat ja velat siirtyvät vastaanottavaan säätiöön. Sulautuminen edellyttää tarkoituksen toteutumisen parantumista olennaisesti. (Hannula ym. 2011, 28-30.) Sulautumiseen vaaditaan sekä Patentti- ja rekisterihallituksen että tuomioistuimen lupa. (Patentti- ja rekisterihallituksen www-sivut, 2013)

Säätiön purkamisen yleisin peruste on varojen vähentyminen niin, etteivät toimintaedellytykset enää täyty. Kuten säätiön perustaminen, myös sen lakkauttaminen on kaksivaiheinen; Patentti- ja rekisterihallitukselta pyydetään kirjallisella hakemuksella suostumus säätiön lakkauttamiseen, jonka jälkeen toimitetaan säätiörekisteriin ilmoitus lopputilityksestä. (Patentti- ja rekisterihallituksen www-sivut, 2013) Säätiölaissa on tarkoin määritellyt lakkauttamisen edellytykset ja toimenpiteet.

3.6 Säätiön toiminnan valvonta

Koska säätiöllä ei ole omistajaohjausta toteuttavia omistajia, sen toimintaa valvoo Patentti- ja rekisterihallitus. Tätä valvontaa toteutetaan jälkikäteisenä laillisuusvalvontana velvoittamalla säätiö toimittamaan kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä vuosi-ilmoitus, jossa on oikeaksi todistetut jäljennökset tuloslaskelmasta, taseesta liitteineen, tase-erittelyt, sekä toiminta- ja tilintarkastuskertomukset. Vuosi-ilmoituksen vastaanottamisesta Patentti- ja rekisterihallitus veloittaa säätiöltä 100 euroa (v. 2013). (Patentti- ja rekisterihallituksen www-sivut, 2013)

Patentti- ja rekisterihallituksen valvonta tapahtuu rekisteröinnin yhteydessä toteutuvana perustamisvaiheen valvontana, säännöllisenä valvontana toiminnan aikana (vuosi-ilmoitukset) sekä yksittäistapauksia koskevana valvontana (Oikeusministeriö 2013, 41). Pyydettyessä säätiön on annettava myös muita selvityksiä, jotka ovat tarpeellisia tehokkaan säätiövalvonnan kannalta. Patentti- ja rekisterihallitus voi suorittaa myös säätiön tilien, hallinnon ja toiminnan tarkastusta oma-aloitteisesti aina kun näkee sen tarpeelliseksi. Valvonta voi olla myös ennakkovalvontaa tiettyjen toimien osalta, kuten säätiön

perustaminen, sääntöjen muuttaminen ja säätiön lakkauttaminen. Myös säätiön omat tilintarkastajat suorittavat valvontaa koskien säätiön hallintoa ja varojen käyttöä. (Hannula ym. 2011, 115-116.)

Patentti- ja rekisterihallituksen säätiövalvonta on lisääntynyt, sillä säätiöiden toimintaan liittyvät epäselvyydet ovat olleet viime aikoina näkyvästi uutisissa. Valvontatoiminta aiheuttaa Patentti- ja rekisterihallitukselle paljon lisäkustannuksia, joita kattamaan on määrätty vuoden 2014 alusta alkaen vuotuinen valvontamaksu; maksu määräytyy säätiön taseen loppusumman perusteella ja on joko 120 euroa, 250 euroa tai 500 euroa. Suurimmalle osalle Suomessa toimivista säätiöistä maksu tulee olemaan 250 euroa. Maksu korvaa samalla vuosi-ilmoituksen käsittelymaksun. (Edilex uutinen 19.9.2013)

3.7 Säätiön tilinpäätös ja tilintarkastus

Säätiövalvontaa toteuttavat Patentti- ja rekisterihallituksen lisäksi myös säätiön omat tilintarkastajat. Säätiön tilikausi on 12 kuukautta. Toiminnan alussa, lopussa tai tilinpäätöksen ajankohdan muuttuessa tilikausi voi olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta kirjanpitolain mukaisesti neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot sekä kuluvalta että edelliseltä tilikaudelta. Tilinpäätökseen sisältyy myös toimintakertomus, jossa arvioidaan säätiön toimintaan nähden merkittävimmät toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat, ja todetaan kirjanpitolain edellyttämät asiat. (Hannula ym. 2011, 38-39.)

Säätiön tilinpäätös on tilintarkastettava ja tilintarkastuksen suorittaa säätiölle valittu hyväksytty tilintarkastaja, jolle valitaan myös varatilintarkastaja. Laki määrää vain yhdestä tilintarkastajasta, mutta mikäli säätiön säännöissä mainitaan kahden tai useamman tilintarkastajan valitsemisesta, tätä määräystä tulee noudattaa. Kaikkien tilintarkastajien tulee nykyään olla hyväksyttyjä, eli ns. maallikkotilintarkastajaa ei ole voitu enää valita v. 2012 päättyvälle tilikaudelle. Tilintarkastuslain 1 luvun 2 §:n mukaan hyväksytty tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja tai -yhteisö ja HTM-tilintarkastaja tai -yhteisö. (Patentti- ja rekisterihallituksen www-sivut, 2013)

Tilintarkastuskertomuksessa tulee olla maininta säätiön varojen asianmukaisesta sijoittamisesta, säätiön toimielimien jäsenille maksettujen palkkioiden kohtuullisuudesta sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tietojen riittävydestä ja oikeellisuudesta (Hannula ym. 2011, 183). Koska monessa säätiössä hallitus on ainoa toimielin, se ei voi myöntää itselleen vastuuvapautta; siksi säätiön tilintarkastuskertomuksessa ei automaattisesti mainita vastuuvapauden myöntämisestä. Mutta jos säätiöllä on hallituksen lisäksi esimerkiksi valtuuskunta, säännöissä voidaan määrätä tilintarkastaja lausumaan vastuuvapaudesta. (Pykäläinen-Syrjänen 2007, 214.)

4 TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS JA YHTEISKUNNALLINEN MERKITYS

Säätiön tehtävät ja toimintatavat määritellään säätiön säännöissä. Toiminnan tulee olla asianmukaista, läpinäkyvää ja avointa, varsinkin jos rahoitusta saadaan julkiselta sektorilta. Säätiön varat on sijoitettava varmalla ja tuottavalla tavalla, eli käytännössä riskin välttäminen on tärkeämpää kuin tuoton maksimointi. Säätiö voi ottaa vastaan lahjoituksia vain, mikäli niiden käyttötarkoitus vastaa säätiön tarkoitusta, eikä säätiön tarkoitusta voi lähteä laajentamaan. Tarkoituspäytäjä onkin säätiössä kaikkein tärkein. (Hannula ym. 2011, 113.)

Säätiöt voidaan Mannisen (2005, 34, 37) mukaan jakaa toiminnallisiin säätiöihin ja apurahasäätiöihin, joista viimeksi mainitut ovat opetuksen ja tutkimuksen suurimpia tukijoita. Apurahasäätiöiden perustajina on yleisimmin ollut yksityinen henkilö tai yritys, ei niinkään julkinen viranomainen tai muu yhteisö, ja suuri osa apurahasäätiöistä on hyvin vanhoja. Apurahasäätiöiden palveluksessa on toiminnallisiin säätiöihin nähden merkittävästi vähemmän henkilökuntaa, ja suuri osa heistä työskentelee vapaaehtois pohjalta. Lisäksi monet apurahasäätiöt järjestävät esimerkiksi luentoja tai muita tarkoitustaan edistäviä tilaisuuksia, ja toteuttavat samalla näin yhteiskunnallista tehtäväänsä (Pykäläinen-Syrjänen 2007, 138).

4.1 Toiminnan vaikuttavuus ja tehokkuus

Säätiöt ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä koulutuksen ja tutkimuksen, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä taiteen ja kulttuurin tuottajia ja tukijoita. Säätiön hallituksen tehtävänä on maksimoida säätiön toiminnan vaikuttavuus ja tehokkuus parhaalla mahdollisella tavalla nyt, lähitulevaisuudessa ja pitkällä aikavälillä. Toimintojen vaikuttavuus muodostuu voimavarojen oikeasta kohdentamisesta ja niiden käytön jaksottamisesta. Vaikuttavuus tarkoittaa säätiön myöntämien tukien (esim. apurahojen) tai toiminnan aikaansaamaa tavoiteltua kehitystä ja sekä määrällisiä että laadullisia tuloksia. Toimin-

nan tehokkuus tarkoittaa toteutuneiden tulosten ja kehityksen vertaamista niiden saavuttamiseksi käytettyihin voimavaroihin. (Hohti & Kilpinen 2012, 9.)

Säätiöt ja niiden toimintaympäristö ovat viime vuosikymmeninä muuttuneet merkittävästi. Myös suomalainen yhteiskuntarakenne on muuttunut ja sen myötä paljon tehtäviä on siirtynyt julkiselta sektorilta kolmannen sektorin hoidettavaksi. Kuitenkaan julkisia varoja ei ole vastaavassa suhteessa siirtynyt kolmannelle sektorille, ja siksi nimenomaan säätiöiden merkitys näiden palveluiden tukijana ja tuottajana on kasvanut. Säätiöiden merkitys yhteiskunnassa on olennainen, ja säätiömuoto on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi sekä pienimuotoisissa että laajemmissa hankkeissa. (Oikeusministeriö 23/2013, 50.) Tavoitteena on parantaa säätiöiden mahdollisuuksia osallistua kansalaisyhteiskunnan toimintaan, ja lisätä säätiömuodon käyttökelpoisuutta ja tuloksellisuutta julkisen sektorin toimintojen järjestämisessä (Oikeusministeriö 23/2013, 84).

4.2 Apurahojen jakaminen

Säätiöiden varallisuus painottuu selkeästi suurimpiin säätiöihin, ja huomattava osa varallisuudesta on nimenomaan koulutus- ja tutkimustarkoitusta edistävillä apurahasäätiöillä (Oikeusministeriö 23/2013, 25). Suomalaisten säätiöiden varallisuus on saatu tiettyjen, sääntöihin kirjattujen tarkoitusten toteuttamista varten, joka tapahtuu pääasiassa myöntämällä vuosittain apurahoja ja jakamalla erilaisia palkintoja. Tyypillisiä apurahoja ovat stipendit, kohdeapurahat ja taiteilija-apurahat. Säätiön säännöissä tai muutoin on oltava selvä näkemys, minkä tyyppisiin hankkeisiin ja millä kriteereillä apurahoja halutaan myöntää.

Säätiöiden jakamista apurahan saajista on tehtävä vuosi-ilmoitus Verohallinnolle maksuvuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Säätiön ilmoitusvelvollisuus on kuitenkin vain ns. sivullisen varmistavaa tiedonantovelvollisuutta, sillä apurahan saajan on itse ilmoitettava kotikuntansa verotoimistolle saamansa apurahat (Hannula ym. 2011, 170). Tuloverolain 82 §:n mukaan opintoja, tieteellistä tutkimusta tai taiteellista toimintaa varten saatu apuraha, stipendi tai palkinto ei ole veronalaista tuloa. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535, 82 §)

4.3 Lahjoitukset

Säätiö voi ottaa vastaan lahjoituksia. Tuloverolain 57 § oikeuttaa lahjoituksen tehneen yhteisön tekemään verovähennyksen, mikäli lahjoituksen saajana on Verohallinnon nimeämä yhdistys, laitos ja säätiö, jonka varsinainen tarkoitus on suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen, tai tieteen tai taiteen tukeminen. Vähennyskelpoisen lahjoituksen alaraja on 850 euroa ja yläraja 50 000 euroa saajaa kohti, kun lahjoituksen saajana on ETA-alueella oleva säätiö. (Verohallinnon www-sivut, 2013)

Nimeämispäätöstä haetaan kirjallisesti Verohallinnolta, ja se myönnetään säätiölle enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. (Verohallinnon www-sivut, 2013) Lahjoitusvähennysoikeudella on pyritty edistämään ja lisäämään yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen saamista, ja lahjoituksia annetaankin helpommin nimeämispäätöksen saaneille säätiöille (Hannula ym. 2011, 148-149).

4.4 Säätiölain uudistus

Nykyinen säätiölaki on vuodelta 1930, joskin sitä on muutettu useita kertoja osittaisuudistuksilla; viimeisin merkittävä tarkistus siihen on tehty vuonna 1987. Aiemmin säätiörekisterin pito ja säätiövalvonta olivat oikeusministeriön tehtäviä, ja vuonna 1995 ne siirrettiin Patentti- ja rekisterihallitukseen. Nyt harkitaan lain kokonaisuudistusta, ja tavoitteena on muuttaa säätiölainsäädäntö vastaamaan nykyaikaisen säätiötoiminnan tarpeita. Uudistus koskisi lähinnä jatkuvarahoitteisten toiminnallisten säätiöiden ominaispiirteitä, epäitsenäisten säätiöiden asemaa, tahdonvaltaisen ja pakottavan sääntelyn suhdetta, säätiön tarkoituksen hyödyllisyysvaatimuksen arviointia, liiketoiminnan sallimista sekä hallinnon, vastuiden, velkojainsuojan, taloudellisen raportoinnin, varojen sijoittamisen, rekisteröinnin ja valvonnan sääntelyä. Uudistuksen tavoitteena on poistaa tarpeettomia muodollisia rajoitteita, ja mahdollistaa säätiöiden tehokas, joustava ja ennakoitava toiminta. (Oikeusministeriö 23/2013, 73.)

Säätiölain uudistusta varten Oikeusministeriö on vuoden 2012 alussa asettanut säätiölain uudistamistyöryhmän, jonka mietinnön perusteella järjestettiin kesällä 2013 laaja lausuntokierros 56 säätiöalan toimijalle. Lausunnonantajien vastausten perusteella yhteenvetona voidaan todeta, että säätiölain kokonaisuudistusta kannatettiin yleisesti. Kokonaisuudistusta kannattavista lausunnonantajista ja suurin osa säätiöistä sekä niitä edustavista tahoista edellyttää säätiöiden ominaispiirteiden säilyttämistä myös uudessa laissa. Kuitenkin uudistuksen myötä suurempi säännösmäärä, olettamasaännökset ja säännösten yksityiskohtaisuus miellettiin ongelmallisena voimassa olevaan lakiin verrattuna. (Oikeusministeriö 44/2013, 15, 21.)

Työryhmä haluaa tarkistaa myös perustamis- ja rekisteröintivaiheen toimintojen vastuusuhteita varsinkin tilanteissa, joissa perustajia on useita. Tarkoituksena on yksinkertaistaa ja selventää säätiön kaksivaiheista rekisteröintimenettelyä ja sen edellytyksiä, ja rajoittaa myös siitä syntyviä tarpeettomia kustannuksia. (Oikeusministeriö 23/2013, 56.) Oikeusministeriön asettaman työryhmän tavoitteena on luovuttaa eduskunnalle esitys uudeksi säätiölaiksi keväällä 2014, jolloin uusi laki tulisi voimaan v. 2015.

5 YLIOPISTO-OPETUS JA TUTKIMUS SATAKUNNASSA

5.1 Yliopistollisen toiminnan alkuvaiheet Satakunnassa

Selvitin Satakunnan yliopistollisen toiminnan alkuvaiheita vuonna 1994 raportissani ”Porilaisen korkeakouluopetuksen historiikki vuosilta 1983-1993”. Tutkimuksen mukaan pyrkimys saada Satakuntaan korkeakoulutasoista täydennyskoulutusta toteutui vihdoin vuonna 1983, jolloin Tampereen teknillisen korkeakoulun alainen täydennyskoulutusyksikkö, Porin koulutuskeskus, aloitti toimintansa 1. päivänä syyskuuta 1983 (Saarivirta 2004, 13). Täydennyskoulutuksen aloittaminen oli ainutlaatuista, koska missään muualla Suomessa ei oltu vielä siihen mennessä kokeiltu teknillistä etäopetusta. Vuoden 1984 alusta toiseksi taustakorkeakouluksi tuli Turun kauppakorkeakoulu, ja samalla koulutuskeskuksen nimi muuttui Porin koulutus- ja tutkimuskeskukseksi. Turun kauppakorkeakoulun mukaantulo mahdollisti taloudellis-hallinnollisen täydennyskoulutuksen aloittamisen Satakunnassa (Koski 1994, 4).

Täydennyskoulutuksen rinnalla aloitettiin v. 1987 opistoinsinööreille tarkoitettu tietotekniikan diplomi-insinöörikoulutus. Koulutuksen aloittamiseen vaikutti teollisuuden taholta tullut paine tietotekniikan asiantuntijoiden työvoimapulasta ja toisaalta tieto siitä, että opistoinsinööreille ei ollut olemassa heitä varten suunniteltua jatkokoulutusohjelmaa missään maamme korkeakoulussa. (Koski 1994, 6.) Vuoden 1994 alusta Porin koulutus- ja tutkimuskeskuksesta alettiin käyttää nimitystä Porin korkeakouluyksikkö (Saarivirta 2002, 137). Yksikön rahoituksesta vastasi Porin kaupunki ja EU:n rakennerahastot. Täydennyskoulutusta tarjoava yksikkö kasvoi nopeasti 1990-luvun alussa, kun oman korkeakoulun tavoittelun sijaan maakunnassa ryhdyttiin panostamaan yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen lisäämiseen (Saarivirta 2002, 140). Diplomi-insinöörien koulutus laajeni v. 1990 rakennustekniikkaan ja v. 1993 tuotantotalouteen. Syksyllä 1994 alkoi tietoliikenne- ja ohjelmistotekniikan koulutusohjelma. Lisäksi korkeakouluyksikössä aloitettiin Turun kauppakorkeakoulun toimesta kauppatieteiden maisterikoulutus v. 1997. (Saarivirta 2002, 139.) Samana vuonna Satakunnan ammattikorkeakoulu vakinaistettiin.

Elinkeinoelämän kehittyminen merkitsi myös korkeakouluyksikön koulutussisältöjen laajentamista ja tutkimuksen lisäämistä tietoliikennetekniikassa, tuotantotaloudessa ja elektroniikan tuotantotekniikassa. Opetuksen vahvistaminen signaalinkäsittelyssä, ohjelmisto- ja tietoliikennetekniikassa, tuotannonohjauksessa ja markkinoinnissa sekä PK-yritysten henkilöstön kehittäminen ja tietoverkkojen käyttö ovat olleet merkittäviä asioita yliopistotoimintaa monipuolistettaessa. Työelämän ammattitaidon kehittyminen virtuaaliyliopiston avulla on pohjautunut elinikäisen oppimisen periaatteeseen. Yritysten ja niiden henkilöstön kansainvälistyminen toi varsinkin PK-sektorille vaatimuksia tietotekniikan lisäämisestä ja englanninkielisen koulutusohjelman aloittamisesta.

Porin yliopistokeskus nimi vakiintui 2000-luvun alussa, ja ylioppilaspohjainen sisäänotto sekä diplomi-insinöörikoulutukseen että kauppatieteiden maisterikoulutukseen käynnistyi v. 2001 (Saarivirta 2002, 143). Sitten ylioppilaspohjainen sisäänotto näihin koulutuksiin on lopetettu, ja nykyisin Porin yliopistokeskus tarjoaa neljän eri yliopiston opintoja viidessä akateemiseen tutkintoon johtavassa koulutusohjelmassa. Tutkimusta tehdään kuudella eri tieteenalalla. (Porin yliopistokeskuksen www-sivut, 2013)

5.2 Satakunnan korkeakoulusäätiön perustaminen

Satakunnan korkeakoulusäätiö perustettiin vuonna 1990, eli kolme vuotta insinöörien muuntokoulutuksen aloittamisen jälkeen. Oikeusministeriö antoi 14.9.1990 luvan Satakunnan korkeakoulusäätiön perustamiseen ja vahvisti säätiölle laaditut säännöt. Säädekirjassa korkeakoulusäätiön perustajajäseninä olivat Porin kaupunki, Satakunnan Maakuntaliitto ry, Rauma-Repola Oy, Outokumpu Oy ja Elementtityö Oy. Sääntöjen mukaan korkeakoulusäätiön tarkoituksena on tukea yliopistollista koulutusta sekä korkeakouluopetuksen ja tieteellisen tutkimustyön kehittämistä Satakunnassa. Se voi lisäksi osallistua tarvittavien virkojen perustamiseen, myöntää stipendejä ja apurahoja, omistaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä muilla tavoilla tukea ja edistää em. tarkoitukseen liittyvää toimintaa.

5.3 Korkeakoulusäätiön hallinto ja toiminta

Satakunnan korkeakoulusäätiön hallintoelimiä ovat hallitus, johon kuuluu 5-9 jäsentä, sekä valtuuskunta, johon kuuluu vähintään 20 ja enintään 50 jäsentä; vuonna 2013 hallitukseen on kuulunut 9 jäsentä ja valtuuskuntaan 33 jäsentä. Valtuuskunnan ja hallituksen jäsenten toimikausi on 4 kalenterivuotta. Korkeakoulusäätiön käytännön asioita hoitaa asiamies hallituksen valvonnan alaisena.

Satakunnan korkeakoulusäätiö on toimintansa aikana lahjoittanut Porin yliopistokeskukseen professuureja, myöntänyt apurahoja sekä opinnäytetyötään tekeville opiskelijoille että erilaisiin tutkimushankkeisiin, ja tukenut vuosittain väitöskirjatöiden tekemistä sekä Porin yliopistokeskuksen että Turun yliopiston Rauman opettajankoulutuslaitoksen tieteenaloilla. Satakunnan korkeakoulusäätiö hankkii lahjoitusvaroja yrityksiltä ja yhteisöiltä Porin yliopistokeskuksessa toimivien yksiköiden tieteelliseen tutkimustyöhön, opetuksen monipuolistamiseen ja kansainvälistymiseen. Korkeakoulusäätiön tavoitteena on hankkia lisää varoja myös uusiin professuureihin, joiden kautta alueelle saadaan korkeatasoista opetus- ja tutkimushenkilökuntaa ja tuetaan samalla maakunnan kehittymistä. Vuodesta 2010 alkaen myös lähikunnat ovat osallistuneet korkeakoulusäätiön vuosittaiseen tukemiseen, ja sopimuksen piiriin kuuluvat tällä hetkellä Harjavalta, Huittinen, Kankaanpää, Karvia, Kokemäki, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pori, Rauma, Siikainen ja Ulvila. (Satakunnan korkeakoulusäätiön www-sivut, 2013)

Satakunnan korkeakoulusäätiön voidaan katsoa olevan ns. apurahasäätiö, sillä se jakaa apurahoja opinnäytteisiin tähtääviin tieteellisiin tutkimustöihin lähinnä Porin yliopistokeskuksen eri yksiköissä opiskeleville. Apurahoja jaetaan vuosittain myös Satakunnassa tehtäviin muihin jatko-opintoihin ja tutkimustöihin, erityisesti väitöskirjoihin. Apurahoja voidaan myöntää hakemuksesta myös erilaisiin yliopistokeskuksessa toteutettaviin tutkimushankkeisiin. Korkeakoulusäätiön jakamat apurahat ovat olleet varsin merkittäviä: esimerkiksi vuosien 2008 - 2012 aikana korkeakoulusäätiö jakoi apurahoina yhteensä 363 442 euroa. (Satakunnan korkeakoulusäätiön toimintakertomukset)

Satakunnan korkeakoulusäätiö on tukenut Porin yliopistokeskuksen toimintaa lahjoittamalla tähän mennessä yliopistokeskuksen eri yksiköille kaikkiaan neljä professuuria:

- vuonna 2000 elektroniikan tuotantotekniikan lahjoitusprofessori, Tampereen teknillinen yliopisto Pori
- vuonna 2000 digitaalisen konvergenssin lahjoitusprofessori, Tampereen teknillinen yliopisto Pori
- vuonna 2006 yrittäjyyden lahjoitusprofessori, Turun kauppakorkeakoulu Pori
- vuonna 2012 liiketaloustieteen, erityisesti liiketoimintaosaamisen ja yrittäjyyden lahjoitusprofessori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu Pori

Yhden professorin kustannukset ovat noin 500 000 euroa. Elinkeinoelämä ja alueen yritykset ja yhteisöt ovat osallistuneet professuurien rahoittamiseen, ja osoittaneet näin myönteistä suhtautumista yliopistollisen koulutuksen kehittämiseen. Varsinkin yrittäjyysvalmiudet koetaan tärkeiksi ja keskeisiksi tulevaisuuden taidoiksi, joten yrittäjyysprofessorin jatkaminen toisella lahjoitusprofessorilla on ollut alueen elinkeinoelämälle tärkeää.

5.4 Lahjoitusvähennysoikeus

Satakunnan korkeakoulusäätiö voi ottaa vastaan lahjoituksia Verohallinnon päätöksen ja tuloverolain 57 §:n mukaisesti. Vähennyskelpoisen lahjoituksen alaraja on 850 euroa ja yläraja 50 000 euroa. Saadut lahjoitukset ovat suuntautuneet opinnäytetöiden tukemiseen, sekä lahjoitusprofessuurien kustannusten kattamiseen. Satakunnan korkeakoulusäätiöön on mahdollista perustaa myös nimikkorahastoja, jolloin lahjoittaja voi määrittellä yksityiskohtaisesti, mihin tarkoitukseen hän haluaa lahjoituksen suunnata.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa katsaus niistä toimintatavoista, joilla Satakunnan korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana Satakunnassa. Empiriaosuudessa pohditaan varsinaista tutkimusongelmaa alussa esitettyjen kysymysten avulla, tehdään henkilöhaastattelut ja muodostetaan lopuksi tutkimustulokset. Tavoitteena on haastattelujen avulla selvittää, miksi korkeakoulusäätiö tarvitaan, miten se näyttäytyy ulospäin sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille, sekä miten sen vaikuttavuutta voisi tulevaisuudessa lisätä.

6.1 Tutkimusmenetelmät ja aineiston kerääminen

Tässä opinnäytetyössä käytetään laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä henkilöhaastatteluja. Haastateltaviksi on valittu Satakunnan korkeakoulusäätiön ja Porin yliopistokeskuksen toimintaan läheisesti osallistuvia ja vaikuttavia henkilöitä. Haastateltavia oli viisi: säätiön valtuuskunnan puheenjohtajana kymmenkunta vuotta toiminut vuorineuvos Tauno Matomäki, korkeakoulusäätiön hallituksen puheenjohtaja valtiopäiväneuvos Mikko Elo, Porin yliopistokeskuksen johtaja Harri Peltoniemi sekä yhteistyökumppaneiden edustajana Satakunnan Yrittäjät ry:n toimitusjohtaja Markku Kivinen. Apurahan saajan ja tutkijan näkökulmaa tähän tutkimukseen tuo väitöskirjaansa viimeistelevä, Porin yliopistokeskuksen vuoden 2013 tutkijaksi valittu yliopisto-opettaja ja tutkija Päivikki Kuoppakangas.

Kaikki haastateltavat suhtautuivat suopeasti ja positiivisesti tutkimukseen, joten varsinaisen haastattelutilanne oli erittäin mieluista. Haastattelujen apuna käytettiin kysymysrunkoa (liite 1), jossa haastattelukysymykset on jaoteltu teemoittain ja ne kohdistuvat Satakunnan korkeakoulusäätiön tieteelliseen vaikuttavuuteen, yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen sekä tulevaisuuden näkymiin.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina ajalla 15.11. – 26.11.2013. Haastattelun alussa kerroin opinnoistani ja opinnäytetyöstäni. Olin laatinut lomakkeen, jossa pyysin jokaiselta haastateltavalta kirjallisesti suostumuksen saada käyttää tallennettua haastatteluaineistoa opinnäytetyöni laatimiseen. Lomakkeessa kysyttiin myös, saako haastateltavan nimen mainita opinnäytetyössä/tutkimusyhteyksissä/julkaisuyhteyksissä, ja milloin aineiston käyttöoikeus alkaa ja päättyy/alkaa heti ja on voimassa toistaiseksi.

Kaikki haastateltavat halusivat esiintyä omalla nimellään ja antaa aineiston käyttöoikeuden toistaiseksi voimassa olevana. Haastattelut toteutettiin – yhtä lukuun ottamatta – Porin yliopistokeskuksessa, ja yhden haastattelun kesto oli noin 45 minuuttia. Haastattelut nauhoitettiin. Opinnäytetyön haastatteluaineistoa analysoitaessa nauhoitettu haastatteluaineisto yleensä litteroidaan (muutetaan tekstimuotoon eli puhtaaksikirjoitetaan). Litterointi suoritettiin tässä opinnäytetyössä propositiotasolla, jolloin vain sanoman ja havainnon ydinsisältö kirjataan ylös (Kananen 2010, 59).

Kahden haastateltavan kanssa keskustelimme ennen varsinaisia haastatteluteemoja Satakunnan korkeakoulusäätiön alkuvaiheista ja perustamisesta. Vuorineuvos Tauno Matomäen mukaan tärkein syy korkeakoulusäätiön perustamiselle oli kasvava huoli Satakunnan tulevaisuudesta, sillä ilman yliopistotasosta opetusta nuoret kaikkosivat muualle opintojen perässä, ja jäivät usein sille tielle perustaessaan perheen ja työllistyessään opiskelupaikkakunnalle. 1990-luvulla tapahtui myös suuria mullistuksia elinkeinoelämässä, jotka vaikuttivat myös savupiipputeollisuuspainotteiseen Satakuntaan. Porin kaupunki osoitti aktiivisuutta yliopistotasosta toimintaa kohtaan, ja siksi olikin tärkeää saada jokin toimielin hoitamaan yliopisto-opetuksen tukemista ja kehittämistä. Satakunnan korkeakoulusäätiö perustettiin tätä tarkoitusta varten. Valtiopäiväneuvos Mikko Elon mukaan toinen lähtökohta Satakunnan korkeakoulusäätiön perustamiselle oli tarve hankkia rahoitusta ja sitä kautta saada yliopisto-opetus alkuun Satakunnassa.

6.2 Teema 1. Tieteellinen vaikuttavuus

Haastattelun ensimmäinen teema liittyi Satakunnan korkeakoulusäätiön tieteelliseen vaikuttavuuteen. Haastateltavilta kysyttiin, mikä merkitys ja rooli Satakunnan korkeakoulusäätiöllä on ollut yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämisessä. Lisäksi kysyttiin, mikä on ollut korkeakoulusäätiön myöntämien apurahojen rooli yliopistokeskuksen tutkijoiden urakehityksessä, ja onko korkeakoulusäätiön myöntämällä apurahoilla ollut alkuunpanevaa vaikutusta uusien asiakokonaisuuksien tutkimiseen. Heiltä kysyttiin myös, mitä lisäarvoa Satakunnan korkeakoulusäätiö on tuonut Porin yliopistokeskukselle ja miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että Satakunnan korkeakoulusäätiön toiminta yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen kehittäjänä alueella on ollut merkittävä ja keskeinen. Varsinkin henkinen tuki, mutta myös taloudellinen panostus ovat olleet tärkeitä erityisesti Porin yliopistokeskuksen toiminnan kehittymisessä. Opetusta on Peltoniemen mukaan pystytty monipuolistamaan ja laajentamaan nimenomaan korkeakoulusäätiön myöntämien lahjoitusprofessuurien avulla, ja osasta määräaikaista lahjoitusprofessoreja on tullut pysyviä ja alueen kannalta merkittäviä elinkeinoelämän osaamistarpeiden kannalta.

Tutkimustoiminnan edistämisen näkökulmasta taloudellinen tuki on välttämätöntä, jotta tutkimusta saadaan eteenpäin ja tutkimustuloksia pystytään kokonaisvaltaisesti hyödyntämään. Matomäen mukaan tutkimustoiminta vaatii kriittistä massaa, kokeneita ja tehokkaita tutkijoita, jotka tuottavat riittävästi korkeatasoisia tuloksia, ja korkeakoulusäätiön olemassaolo ja tuki on osaltaan auttanut saavuttamaan tämän tason. Kuoppakangas totesi, että korkeakoulusäätiön myöntämät apurahat toimivat tärkeässä roolissa kannustimena ja asiantuntijoiden työn sisältöön ja työn arvostukseen vaikuttavina tekijöinä. Lisäksi tuet vaikuttavat esimerkiksi tutkijoiden urakehitykseen, sillä ura ei kehity ilman tuotoksia ja tuloksia, ja apurahat mahdollistavat keskittymisen olennaiseen - tutkijoiden urakehitys tarkoittaa lähinnä julkaisujen laatua ja määrää. Satakunnan korkeakoulusäätiön myöntämä taloudellinen tuki on osaltaan mahdollistanut myös useiden tohtorintutkintojen suorittamisen Porin yliopistokeskuksen ja Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen tieteenaloilla.

Peltoniemi totesi, että vaikkakin Satakunnan korkeakoulusäätiön myöntämät apurahat ovat olleet määrältään suhteellisen pieniä, ne ovat olleet tarpeen saajilleen (tutkijoille) esimerkiksi taitekohdissa kun muut apurahat ovat loppumassa, tai tutkimuksen alkuvaiheessa, kun muita apurahoja ei vielä ole ollut mahdollista hakea riittävien meriittien puuttuessa. Kaikki haastateltavat kokivat, että korkeakoulusäätiön myöntämät apurahat ovat nostaneet tutkijoiden itsetuntoa ja oman työn arvostusta.

Korkeakoulusäätiön myöntämien apurahojen turvin on saatu alkuun myös uusien asiakokonaisuuksien tutkimusprojekteja. Apurahat ovat olleet edesauttamassa yhteisten tutkimusryhmien ja sitä kautta yhteisten artikkelien, kansainvälisten konferenssien ja yhteisten näkökulmien toteutumista. Haastatteluissa ilmeni tieteellisen vaikuttavuuden lisäksi myös yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tärkeys, jossa korostuu oman tutkimuksen esilletuonti, monitieteisyys ja sitä kautta merkittävä lisäarvo Porin yliopistokeskukselle. Kivinen huomioi myös apurahoilla toteutettavien asiakokonaisuuksien vaikutukset suoraan alueen yrityksiin tai välillisesti yritysten toimintaedellytysten myönteiseen kehittymiseen.

Haastatteluihin osallistuneiden mielestä Satakunnan korkeakoulusäätiön tuoma tunnettuus ja goodwill-arvo Porin yliopistokeskukselle on ollut merkittävää. Apurahojen ja lahjoitusprofessuurien myöntäminen osoittaa Matomäen mielestä korkeakoulusäätiön välittävän ja olevan kiinnostunut yliopistokeskuksen toiminnasta ja sen jatkuvuudesta. Satakunnan etuja ovat vuosien saatossa olleet mm. runsas suurteollisuus, hyvät satamat ja runsas energia; haittoina meillä on ollut alueen epämääräisyys, huonot yhteydet pääkaupunkiin ja ennen kaikkea puuttuva täysimittainen korkeakoulutasoinen opetus. Maamme yliopistot ja korkeakoulut ovat uuden teknologian myötä muodostaneet ympärilleen osaamiskeskuksia, joista hyvinvointi säteilee laajasti myös ympäristöön. Satakunnassakin yliopisto-opetus on Matomäen mukaan tällä hetkellä jo niin laajaa ja vakiintunutta, että on syytä odottaa positiivisia vaikutuksia myös tämän alueen uuteen yritystoimintaan.

Satakunnan korkeakoulusäätiön toiminta on ollut hyvin pitkälle Porin yliopistokeskuksen tukemista, ja Peltoniemen näkemyksen mukaan yliopistokeskus onkin hyötynyt korkeakoulusäätiön toiminnasta eniten, sillä suurin osa apurahojen saajista on ollut juuri

yliopistokeskuksen opiskelijoita ja tutkijoita. Porin yliopistokeskuksesta on valmistunut 1800 maisteria ja diplomi-insinööriä sekä 85 tohtoria ja lisensiaattia. Korkeakoulusäätiö toimii yliopistokeskuksen henkisenä ja taloudellisenä tukijalkana, ja sitouttaa samalla alueen muita toimijoita ja ympäröivää yritysmaailmaa yliopistokeskukseen.

Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että Satakunnan korkeakoulusäätiön perustamisvaiheessa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet olosuhteisiin nähden kohtuullisen hyvin. Teollisuuden alat ja yliopistokeskuksessa toimivat yksiköt ovat hyötynneet korkeakoulusäätiöstä, ja tutkimustoiminta on edistynyt, laadukasta ja kansainvälistä. Elo toteaa kuitenkin, että koska nykyään toimintoja keskitetään jo olemassa oleviin yliopistoihin, korkeakoulusäätiön säännöissä mainittu tarkoitus tukea oman korkeakoulun perustamista Satakuntaan ei tule toteutumaan ainakaan lähivuosina. Toisaalta hänen mukaansa käsite ”korkeakoulu” on myös muuttunut; Satakunnassa toimii jo Satakunnan ammattikorkeakoulu, ja kun puhutaan yliopistotasoisesta koulutuksesta käytetään termiä ”yliopisto”. Tämä heijastuu mm. Tampereen teknillisen korkeakoulun nimessä, joka nyt on Tampereen teknillinen yliopisto.

6.3 Teema 2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Haastattelun toinen teema liittyi Satakunnan korkeakoulusäätiön yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Haastateltavilta kysyttiin, miten Satakunnan korkeakoulusäätiön rahoittamien hankkeiden ja väitöskirjatöiden tuloksia on hyödynnetty yhteiskunnallisesti. Lisäksi kysyttiin, miten korkeakoulusäätiö on näkynyt mediassa, ja millainen on säätiön julkisuuskuva. Haastateltavilta tiedusteltiin myös, miltä korkeakoulusäätiön toiminta näyttää ulospäin sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille.

Haastatteluihin osallistuneiden mielestä korkeakoulusäätiön rahoittamien hankkeiden ja väitöskirjatöiden tuloksia on hyödynnetty yhteiskunnallisesti kohtuullisen hyvin, ja koska pääosa tutkimushankkeiden sisällöstä ja empiriasta tulee Satakunnan alueelta tai kytkeytyy alueelle, tulosten hyödyntäminen on maakunnallisesti tärkeää. Kuoppakankaan mukaan tässä auttavat toimivat yhteistyöverkostot ja resurssit, joiden avulla voidaan tehdä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Kivinen pohtii, paljonko yliopistokeskuksessa tehtyjen tutkimusten tuloksia on hyödynnetty yhteiskunnallisesti, ja toteaa, että Porin yliopistokeskuksella on merkittävä vaikutus alueen osaajien pysymiseen maakunnassa. Satakunnan alueella toimii noin sata pientä ja keskisuurta kasvuyritystä, jotka voisivat hyötyä tutkimustoiminnan tuloksista. Porin yliopistokeskuksen toiminnan myötä myös korkeasti koulutettujen yrittäjien määrä alueella on kasvanut - varsinkin naisyrittäjien. Yrittäjien koulutustason nousu vaikuttaa suoranaisesti myös yrityksen kokoon; pelko yrityksen kasvamisesta ei ole niin suuri. Korkeakoulusäätiön rahoittamilla hankkeilla on vaikutusta myös elinkeinoelämän tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI). Satakunta on perinteisesti ollut suurteollisuusmaakunta, mutta nykyisin myös pk-yrittäjyys on tärkeä, ja Elon mukaan korkeakoulusäätiön lahjoittama yrittäjyysprofessori tukee nimenomaan tätä kehitystä.

Tieteen popularisointi eli tunnetuksi tekeminen on sekä Peltoniemen että Kuoppakan mukaan olennaista, kun puhutaan tutkimusten tuloksista ja niiden hyödyntämisestä. Satakunnan korkeakoulusäätiön näkyvyys mediassa on haastateltavien mukaan aika vähäistä ja korkeakoulusäätiö on suurelle yleisölle vieras, mutta toisaalta tämä vähäeleisyys osoittaa säätiön arvokkuutta, uskottavuutta ja luotettavuutta, onhan säätiön julkisuuskuva ja maine kuitenkin hyviä.

Kivinen toteaa, että Satakunnan korkeakoulusäätiön – samoin kuin Porin yliopistokeskuksenkin – pitäisi näkyä mediassa hieman enemmän, jotta elinkeinoelämä oppisi tuntemaan ne paremmin; tunnettuus on erittäin tärkeää etenkin varojen keräämisen kannalta. Julkista kuvaa voisi nostaa myös yritys yhteistyön ja esimerkiksi casen avulla; julkaistaan konkreettinen esimerkki siitä, miten jokin yritys on hyötynyt Satakunnan korkeakoulusäätiön tukemasta, yliopistokeskuksessa toteutetusta hankkeesta.

Satakunnan korkeakoulusäätiö näyttäytyy ulospäin sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille joustavana ja nopeasti reagoivana. Sekä Elo että Peltoniemi toivat esille etenkin säätiön hallituksen kokousaktiivisuuden ja sitoutuneisuuden säätiön toimintaan. Hallintoelinten toimiessa viestinviejinä, merkittävimmät satakuntalaiset toimijat tietävät ja tuntevat korkeakoulusäätiön toiminnan, ovat kiinnostuneita tukemaan säätiötä ja sitä kautta yliopistollista opetusta ja tutkimusta, ja kokevat ne tärkeiksi maakunnan edistämisen kannalta.

6.4 Teema 3. Tulevaisuus

Haastattelun kolmas teema käsitteli Satakunnan korkeakoulusäätiön tulevaisuutta. Haastateltavilta kysyttiin, millaisena he näkevät korkeakoulusäätiön roolin tulevaisuudessa. Lisäksi kysyttiin, miten korkeakoulusäätiön toimintaa voitaisiin tulevaisuudessa kehittää ja suunnata, jotta sen tarkoitus toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Heiltä kysyttiin myös, miten korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana Satakunnassa.

Haastateltavat painottivat Satakunnan korkeakoulusäätiön nykyisenkaltaisen tukijaroolin tärkeyttä myös tulevaisuudessa. Matomäen näkemyksen mukaan Satakunnan korkeakoulusäätiö tarvitaan, jotta Porin yliopistokeskuksen toiminta ja kilpailukyky pystytään turvaamaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Opetukseen ja tutkimukseen tarvitaan tukea ja uusia lahjoitusprofessuureja, apurahoja ja muuta rahoitusta toiminnan jatkuvuuden mahdollistamiseksi. Kivisen mielestä korkeakoulusäätiön rooli yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen tukijana on kasvava, ja maakunnan yrittäjät tulisi huomioida ja sitouttaa toimintaan entistä laajemmin.

Matomäen mukaan on tärkeää saada oikeat ihmiset korkeakoulusäätiön hallintoelimiin, jotta toimintaa voitaisiin tulevaisuudessa kehittää ja suunnata säätiön perustarkoitusta parhaiten toteuttavalla tavalla. Hyvät kontaktit ja kyky viedä asioita eteenpäin eri instansseissa ovat tärkeitä. Porin kaupunki on ollut merkittävä yliopistokeskuksen tukija, ja tulevaisuudessa myös Porin naapurikaupungit ja -kunnat tulisi Elon mielestä ottaa enemmän mukaan sekä korkeakoulusäätiön ja sitä kautta myös yliopistokeskuksen toimintaan. Elon mukaan korkeakoulusäätiön hallitus voisi lisäksi ottaa julkisesti kantaa ajankohtaisiin asioihin, kuten yliopistokoulutuksen kehittämiseen Satakunnassa.

Peltoniemi painotti korkeakoulusäätiön merkitystä ja asemaa viestinviejänä; säätiön hallintoelinten velvollisuus ja etuoikeus on ajaa säätiön asioita sekä maakunnassa että valtakunnallisesti. Tärkeää on myös erilaisten tilaisuuksien järjestäminen yhteistyökumppaneiden kanssa. Kivisen mielestä korkeakoulusäätiötä voisi markkinoida esim. yrittäjyyden kautta sekä pohtimalla, ovatko säätiön tavoitteet mahdollisesti laajentuneet

alkuperäisestä tarkoituksesta; pohdinnassa tulisi ottaa huomioon yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen nykytila, kasvu, kansainvälisyys ja opiskelijoiden liikkuvuus.

Matomäen näkemyksen mukaan Satakunnan korkeakoulusäätiö on tärkeä linkki Porin yliopistokeskukselle. Säätiö ei kuitenkaan ole itsetarkoitus, vaan se on perustettu nimenomaan yliopistollista opetusta ja tutkimusta varten. Tulevaisuuden toimintoja voitaisiin tehostaa pitämällä yhteistyökumppanit ja sidosryhmät huolellisesti ajan tasalla korkeakoulusäätiön toiminnasta, näin voidaan tehostaa myös varojen keräyskampanjoita. Kuoppakangas piti hyvänä keinona edistää säätiön tunnettuutta järjestämällä esimerkiksi promotilaisuuksia, joihin otettaisiin mukaan apurahan saaneita henkilöitä. Myös lyhyehkö, esimerkiksi lehdessä julkaistu selvitys apurahalla tehdyistä tutkimushankkeista ja niiden tuloksista toisi paitsi enemmän näkyvyyttä korkeakoulusäätiölle, hyödyntäisi myös tutkijoita itseään. Korkeakoulusäätiön maineen tukeminen ja sen hallinta, brändin rakentaminen ja kehittäminen on tärkeää myös tulevaisuudessa.

Elon mielestä Satakunnan korkeakoulusäätiön alkuperäinen tarkoitus tulisi ottaa uudelleen esille ja miettiä sen perusteella, miten toimintaa tulevaisuudessa suunnataan; insinöörien ja tradenomien jatkokoulutusmahdollisuuksien kehittäminen on yksi tulevaisuuden haasteista. Peltoniemi kehottaa miettimään myös keinoja, joilla yrityksille ja elinkeinoelämälle saadaan tietoa Porin yliopistokeskuksessa toteutettavista tutkimushankkeista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista. Opetusta ja tutkimusta tulisi Kivisen mielestä kehittää ja tukea nimenomaan monimuotoisuuden ja etäopiskelun mahdollisuuksien tukemisen kautta. Korkeakoulusäätiöltä, samoin kuin yrityksiltä, vaaditaan edelläkävijyyttä, kasvua ja kannattavuutta.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Tässä kappaleessa tehdään yhteenveto tutkimuksen tuloksista ja teemahaastatteluissa ilmi tulleista asioista, sekä pohditaan ratkaisua avainkysymyksiin. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitkä ovat olleet syyt Satakunnan korkeakoulusäätiön perustamiseen 1990-luvulla, mitä lisäarvoa korkeakoulusäätiö on tuonut vuosien mittaan Porin yliopistokeskukselle sekä miten ovat toteutuneet asetetut tavoitteet opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi.

Opinnäytetyössä saatiin vastaukset alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksen ja varsinkin siihen liittyvien haastattelujen perusteella voidaan tehdä se johtopäätös, että Satakunnan korkeakoulusäätiön toiminta yliopistotasoisien opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi Satakunnassa on merkittävää; korkeakoulusäätiön olemassaolo vaikuttaa suoranaisesti myös Porin yliopistokeskuksen olemassaoloon ja toimintaan.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa katsaus niistä toimintatavoista, joilla Satakunnan korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan alueen yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana. Tutkimuksessa saadun tiedon perusteella voidaan todeta, että Satakunnan korkeakoulusäätiön olemassaololle on selkeät perustelut ja tarve. Korkeakoulusäätiö nähdään monessa mielessä yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen tukijalkana ja kehittäjänä Satakunnassa. Säätiön maine on hyvä ja sitä arvostetaan yliopisto-opetuksen ja tutkimuksen rahoittajana ja kehittäjänä, ja sen toiminnan vaikuttavuus nähdään aluella merkittävänä. Korkeakoulusäätiön toimintavat koetaan joustaviksi, nopeasti reagoiviksi ja ennakoitaviksi. Kevyt byrokratiarakenne hallinnossa mahdollistaa säätiön toiminnan tehokkaalla tavalla.

Myönnettyjen apurahojen ja lahjoitusprofessuurien myötä korkeakoulusäätiön rooli yliopisto-opetuksen ja tutkimuksen taloudellisena tukijana on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmenen aikana. Tutkimustoiminnan pitkäjänteinen, taloudellinen tukeminen on auttanut tutkijoita verkostoitumaan ja välittämään tietoa Porin yliopistokeskuksen toiminnasta alueen elinkeinoelämälle ja yrityksiin. Tieteellinen vaikuttavuus säilyy, kun korkeakoulusäätiö keskittyy jatkossakin valitun profiilin mukaan edistyneen, laaduk-

kaan ja kansainvälisen tutkimustoiminnan tukemiseen. Myös uusien asiakokonaisuuksien tutkimisen mahdollistaminen taloudellisen tuen avulla lisää tieteellistä vaikuttavuutta.

Satakunnan korkeakoulusäätiö on rahoittanut erityisesti tutkijanurallaan alkuvaiheessa olevia tutkijoita, koska heidän on usein vaikea saada apurahaa muualta meriittien vielä puuttuessa. Väitöskirjatyötään tekevien tutkijoiden urakehitys saa näin merkittävän lähtökohdan ja mahdollistaa myös tutkimuksen etenemisen.

Satakunta on aina ollut voimakkaan rakennemuutoksen aluetta; suuri rakenteellinen työttömyys ja teollisuustyöpaikkojen väheneminen ovat alueelle ominaisia piirteitä. Yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen lisääntyminen näkyy alueella monin tavoin, myös korkeasti koulutetun työvoiman tarjontana. Yliopisto ja sitä ympäröivä elinkeinoelämä ovat vahvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Yliopistot eivät ole pelkästään tiedon tuottajia ja jakajia, vaan myös alueellisen kehityksen edistäjiä ja suotuisan taloudellisen vaikutuksen lisääjiä. Satakunnan korkeakoulusäätiön taloudellinen ja henkinen tuki Porin yliopistokeskukselle kuvastaa tätä yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Apurahat kohdistetaan hankkeisiin, joilla on välillistä tai välitöntä vaikutusta alueen hyvinvointiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tutkimustulosten välittäminen päätöksentekijöille on tarpeen, jotta rahoitusta saadaan jatkossakin ja Porin yliopistokeskuksen toiminta pystytään turvaamaan.

7.1 Korkeakoulusäätiön tulevaisuus ja kehittämis ehdotukset

Satakunnan korkeakoulusäätiön vahvuutena on toiminnan joustavuus ja tehokkuus. Toimintansa avulla säätiö pystyy edistämään Porin yliopistokeskuksen kilpailukykyä, tunnettuutta ja houkuttelevuutta. Korkeakoulusäätiön oman tunnettuuden lisääminen maakunnan toimijoiden keskuudessa on tarpeen, jotta rahoituksen jatkuminen pystytään turvaamaan. Korkeakoulusäätiön sääntöjä tulee lähitulevaisuudessa tarkastella kriittisesti ja tarvittaessa päivittää ne vastaamaan nykypäivän tilannetta. Hallintoelimiin on valittava aktiivisia ja verkostoituneita henkilöitä, joilla on halu kehittää ja edistää maakunnan opetus- ja tutkimustoimintaa.

Satakunnan korkeakoulusäätiön tulee jatkossakin kohdistaa apurahoja väitöskirjatöihin ja tutkimushankkeisiin, jotka liittyvät Porin yliopistokeskuksen tieteenaloihin. Väitöskirjatyöntekijöille ja yliopistokeskuksen toimijoille voisi järjestää vuosittain tilaisuuden, johon kutsuttaisiin sekä tutkijoita että alueen yritysten edustajia; näin edistetään vuoropuhelua tutkijoiden ja tietoa hyödyntävien tahojen välillä. Sidosryhmiin ja yhteistyökumppaneihin on jatkossakin pidettävä säännöllisesti yhteyttä ja välitettävä tietoa korkeakoulusäätiön toiminnasta. Korkeakoulusäätiön näkyvyyttä tulee lisätä, jotta myös suuri yleisö on tietoinen säätiön olemassaolosta, toiminnasta ja mahdollisuudesta ottaa vastaan esimerkiksi testamenttilahjoituksia.

Tämän tutkimuksen johtopäätöksenä voimme todeta, että toimintatavat, joilla Satakunnan korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan alueen yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana, ovat varsin yksinkertaisia ja selkeitä. Haastattelujen perusteella yhteinen tahtotila ja sitoutuminen yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen ovat tärkeitä. Kehittymistä voi tapahtua vain yhteistyöllä. Porin yliopistokeskuksen vahvuudet ovat monimuotoisuus ja joustavuus, ja näitä ominaisuuksia Satakunnan korkeakoulusäätiö tukee sekä henkisesti että taloudellisesti. Tulevaisuudessa Satakunnan korkeakoulusäätiön on mietittävä uusia strategioita näkyvyytensä parantamiseksi ja tunnettuutensa lisäämiseksi. Vain näin on mahdollista tarjota paras tuki laadukkaalle yliopistotasoiselle opetukselle ja tutkimukselle sekä niiden kehittämiselle Satakunnassa.

LÄHDELUETTELO

Aaltola Juhani & Valli Raine (toim.). 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. WS Bookwell Oy, Juva.

Edilex uutinen 19.9.2013. Viitattu 18.10.2013.
<http://www.edilex.fi.lillukka.samk.fi/uutiset/>

Hannula Antti, Kilpinen Kai & Lakari Torsti. 2011. Säätiö. Sanoma Pro Oy. Saatavissa <http://onlinepalvelu.sanomapro.fi.lillukka.samk.fi>

Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko & Sajavaara Paula. 2009. Tutki ja kirjoita. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna.

Hohti Paavo & Kilpinen Kai (toim.). 2010. Säätiön hyvä hallinto. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. Saatavissa www.saatiopalvelu.fi

Hohti Paavo & Kilpinen Kai (toim.). 2012. Säätiön kestävä varainkäyttö. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. Saatavissa www.saatiopalvelu.fi

Kananen Jorma. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Koski Satu. 1994. Porilaisen korkeakouluopetuksen historiikki vuosilta 1983-1993. Porin koulutus- ja tutkimuskeskus.

Manninen Maarit. 2005. Säätiöt Suomessa. Cuporen julkaisuja 7. Yliopistopaino Helsinki. Saatavissa http://www.cupore.fi/documents/saatiot_suomessa.pdf

Oikeusministeriö. 2013. Uusi säätiölaki. Säätiölain uudistamistyöryhmän mietintö. Oikeusministeriön julkaisu 23/2013. Saatavissa <http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut>

Oikeusministeriö. 2013. Lausuntoyhteenveto säätiölain muutostarvetta koskevasta uudistamistyöryhmän mietinnöstä. Oikeusministeriön julkaisu 44/2013. Saatavissa <http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut>

Patentti- ja rekisterihallitus säätiörekisteri 2013. Viitattu 18.10.2013. www.prh.fi
 Porin yliopistokeskus, 2013. Www-sivut ja toimintakertomukset. Viitattu 10.10.2013. www.ucpori.fi

Pykäläinen-Syrjänen Ritva. 2007. Säätiön tehokkuus. WSOY. Saatavissa <http://onlinepalvelu.sanomapro.fi.lillukka.samk.fi>

Saarivirta Toni. 2002. Yliopistollinen toiminta Satakunnassa – yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen synty, kehittyminen ja laajentuminen 1960-luvulta 2000-luvulle. Porin kaupungin tutkimuksia 125/2003.

Saarivirta Toni. 2004. Koulutuksen ja tutkimuksen taloudellinen merkitys. Väitöskirja. Acta Universitatis Tamperensis; 1008, Tampereen yliopisto, Tampere.

Satakunnan korkeakoulusäätiö, 2013. Www-sivut ja toimintakertomukset. Viitattu 10.10.2013. www.korkeakoulusaatio.fi

Säätiölaki 5.4.1930/109. Viitattu 18.10.2013.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1930/19300109>

Tuloverolaki 30.12.1992/1535. Viitattu 18.10.2013.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

Vilkka Hanna. 2005. Tutki ja kehitä. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

Verohallinto 2013. Viitattu 18.10.2013. www.vero.fi

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2013. Viitattu 18.10.2013. www.ytj.fi

Haastattelut

Elo Mikko, valtiopäiväneuvos Haastattelu Porin yliopistokeskuksessa 21.11.2013 klo 11.10 – 11.45.

Kivinen Markku, toimitusjohtaja. Haastattelu Satakunnan Yrittäjät ry:n toimistossa 26.11.2013 klo 13.00 – 13.50.

Kuoppakangas Päivikki, yliopisto-opettaja, tutkija. Haastattelu Porin yliopistokeskuksessa 18.11.2013 klo 15.00 – 15.45.

Matomäki Tauno, vuorineuvos. Haastattelu Porin yliopistokeskuksessa 15.11.2013 klo 11.00 – 11.45.

Peltoniemi Harri, johtaja. Haastattelu Porin yliopistokeskuksessa 22.11.2013 klo 10.30 – 11.20.

HAASTATTELURUNKO

TEEMA 1 Tieteellinen vaikuttavuus

1. Mikä merkitys ja rooli Satakunnan korkeakoulusäätiöllä on ollut yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämisessä?
2. Mikä on ollut korkeakoulusäätiön myöntämien apurahojen rooli yliopistokeskuksen tutkijoiden urakehityksessä?
3. Onko korkeakoulusäätiön myöntämällä apurahoilla ollut alkuunpanevaa vaikutusta uusien asiakokonaisuuksien tutkimiseen?
4. Mitä lisäarvoa Satakunnan korkeakoulusäätiö on tuonut Porin yliopistokeskukselle?
5. Miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet?

TEEMA 2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

6. Miten korkeakoulusäätiön rahoittamien hankkeiden ja väitöskirjatöiden tuloksia on hyödynnetty yhteiskunnallisesti?
7. Miten korkeakoulusäätiö on näkynyt mediassa?
8. Millainen on säätiön julkisuuskuva?
9. Miltä korkeakoulusäätiön toiminta näyttää ulospäin sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille?

TEEMA 3 Tulevaisuus

10. Millainen on korkeakoulusäätiön rooli tulevaisuudessa?
11. Miten korkeakoulusäätiön toimintaa voitaisiin tulevaisuudessa kehittää ja suunnata, jotta sen tarkoitus toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla?
12. Miten korkeakoulusäätiö voisi tulevaisuudessa kasvattaa rooliaan yliopistollisen koulutuksen ja tutkimuksen tukijana ja kehittämisasiantuntijana Satakunnassa?